

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLVIII [i. e. XLVII]. Ioan. Trithe. Ab. Monasterii S. Iacobi In Svbrbio ciuitatis
Herbipolensis, Ioanni Virdungo de Hasfurt mathematico doctissimo
salutem.

urn:nbn:de:0128-1-17336

is profecto aut maximum est, aut tu conple
m timeo ne tibi contingat quod multis hodie
alatorum nouimus euenire, qui nobilissim
onum sarcinas compelluntur subducere: ut
est, manibus contrectare libram prohibita
uodecim mensiam, qui bus apud Graecos
scriptos, nec satis intelligo ad quid tribu
ta vero Graeca, quae in aurea cruce dicitur
nihil non modicam pepererunt, quosmodi
bet enim inscriptio *crucem ipsam* usque
auit admiratio istam, cum venisset mens
am tempore Henrici Imperatoris qui per
magnifice gesta in terra Lotharingae, hanc
solymitanum sublimari, is enim per Vegeri
nam, iniuriis prouocatus Alecii Imperatoris
rum multi postea in Germaniam recesserunt,
e sublatas a Graecis Latinorum ecclesiasticis
ne chronicorum tuorum, quod omni oratione
Domini grauer errauerunt, omittentes que
n recte supputati transferunt, quod et Henricus
allo Louaniensi theologo subtiliter inuenit
ate triennium latius ex Spanheim perlocuti
sem. Scripsimus autem & nos in terra chro
nheimensis cui tunc praeramur, in quibus
Christianorum millesimo quadragesimo
imum atque millesimo, in quo per successu
deduximus, usque ad nonum decimum prae
n in Alemania gestarum, quae nobis memora
peri manum imponere vltimam, ut illud
teri potest fac nos eorum quae circa regnum
quod abbatiam nostram Spanheimensem
uimus S. Iacobi Herbipolis assumptis, co
mulis, quibus nostra studia sancta in omni
rbipoli decima sexta die Augusti, Anno Chri

abbatem cogitate Bursfeldensem deuotione Christo iuratum, qui nos mernisse de refor
natione ordinis meliora cognoscit, quanquam pro memoria apud posteritatem habenda
ura sit nobis aut nulla, aut parua. Magis autem credimus illum pia consideratione mo
uisti, vt quia neminem graecatum literarum peritum in Spanheim reperit, propterea libros
quasi inutiles arbitratus loco, vendi ac verti in vsus fratrum necessarios precium manda
uit. Quamuis ista venditio mihi non placeat, propterea quod omnes libros multis pecu
nijs comparatos per me ad perpetuum coenobij Spanheimensis ornatum atq; decorem, in
ipso suo loco maxime vellem permanere. Scis enim qd plus quam mille quingentos auri
ducatos pro libris exposuimus in quatuor & viginti annis nostrae praelationis, magnamq;
10 & copiam & multitudinem eorum comportauimus in vnum. Duo quippe millia nume
rauimus voluminum Bibliotheca monasterij Spanheimensis ante hoc triennium, quan
do Henricus de Bunau eques auratus Ducum Saxoniae doctissimus orator fuit nobiscum,
quorum nullum fuit in loco tempore introitus nostri ad abbatiam, quod tu frater mini
me poteris ignorare, quippe qui & monasterium mecum intrasti, & multo tempore mini
ster mihi & Camerarius fuisti. In omni facultate scientiarum multa volumina compor
tauimus non solum impressa, sed etiam pergamento scripta complura, preciosa & rara, vt
confidenter ausim dicere, in tota Germania similem non esse bibliothecam, in qua tot,
rara & peructusta reperiantur volumina in omni varietate scripturarum tam diuinarum
quam secularium: diuersarum quoque linguarum, Hebraicae, Graecae, Latinae, Chaldaicae,
20 Arabicae, Indianae, Ruthenicae, Tartaricae. Taceo reliquas consulto quae nostris vtuntur
characteribus, vt Italicae, Gallicae, Bohemicae, ac similes. Scio enim quod Graecorum volum
inum scriptorum simul & impressorum numerus centenarium excedit, pro quibus
vt curam habeas te vehementer oramus. Et siquidem venales sunt, pro nobis comparen
tur. Dabimus enim iuxta aestimationis precium quod nemo alius daturus est, cum ho
die sciamus neminem in omni prouincia Rhenensium Graecarum literarum studiosum
& doctum. Sin vero libri non sunt venales, quam optime sumus contenti, quatenus in
suo loco permaneant. Age precamur vt diligentiam tuam nostro experiamur conueni
se desiderio. Vale nostri memor ad Deum. Ex Herbipoli vicesima die Augusti. Anno Chri
stianorum millesimo quingentesimo septimo.

Bibliotheca Spanheim.

30

XLVIII.

IOAN. TRITHE. AB. MONASTERII S. IACOBI IN SVBRBIO
ciuitatis Herbipolensis, Ioanni Virungo de Hasfurt mathematico doctissi
mo salutem.

EXHIBUIT mihi literas tuas Henricus Gronigerus Reuerendissimi praefulis nostri &
secretis, quibus plane cognoui causam meam petitoriam apud Illustrissimum princi
pem Philippum Comitem Palatinum per te fuisse promotam. Quare tibi gratias habeo
quam maximas, referamque pro viribus quoties mihi dabitur occasio. De libris vero princi
pulis faciam iuxta consilium tuum, quamuis timeam ne mora inducat periculum, quon
40 niam homines sunt vigilantia vt plurimum carentes, qui paruam rebus etiam arduis adhi
beant curam. Librum vero tuum quem mihi commodasti manibus commisi scriptoris,
qui mox vt fuerit rescriptus, ad te sine mora reuertetur. Libros autem Berengarii meos,
quos apud te Budoris dimiseram rescribendos, cum perfeceris ad me vt redeant iubeto.
Homo ille de quo mihi scripsisti Georgius Sabellicus, qui se principem necromantico
rum ausus est nominare, gyronagus, bartologus, & circuncellio est, dignus qui verberibus
castigetur, ne temere deinceps tam nefanda & ecclesiae sanctae contraria publice audeat
profiteri. Quid enim sunt aliud tituli quos sibi assumit, nisi stultissima ac vesanae mentis
inditia, qui se fatuum non philosophum ostendit? Sic enim titulum sibi conuenien
tem formauit: *Magister Georgius Sabellicus, Faustus iunior, fons necromanticorum, astrologus,*
50 *magus secundus, chiromanticus, agromanticus, pyromanticus, in hydra arte secundus.* Vide stul
tam hominis temeritatem, quanta feratur insania, vt se fontem necromantiae profiteri
presumat, qui vere omnium bonarum literarum ignarus fatuum se potius appellare
debuisset quam magistrum. Sed me non latet eius nequitia. Cum anno priore de Mar
chia Brandenburgensi redirem, hunc ipsum hominem apud Geilenhufen oppidum
inueni, de quo mihi plura dicebantur in hospitio friuola, non sine magna eius teme
ritate ab eo promissa. Qui mox vt me adesse audiuit, fugit de hospitio, & a nullo poterat
persuaderi, quod se meis praesentaret aspectibus. Titulum stultitiae suae qualem dedit ad te

Georgius Sabellicus.

Fausti vanitas insipientia.

XLVII.

ASTERII D. IACOBI IN SVBRBIO
Curter suo salutem, ac sinceram in
charitatem.

Wilhelmus orphanus, nepos abbatia Mada
istoriam, quae si vera est factis nos facit admo
nescio quo alio nuper in Spanheim vltimo
oritaris mandata, praecipisse abbati N. calu
omnia linguae graecae volumina scripta hanc
strahere & vendere, quae nos cum magis
& Italia comportauimus. Quae si vera sint
us quatenus ad monasterium Spanheimense
a simul & Hebraica pro nobis copiare, ut h
m ex his quae nobis principum sunt largite
ros redimamus venales. Quibus non remone
nu abbatem illu potuit permouere, vt libere
tur mali. An forte nostri laborat odore
itemi de terra delendi existimat, quod mihi
omani, qui post morte eius omnes libros ab
s tradiderunt. Sed credere non possumus hanc
abbat

quem memorauimus, per quendam ciuem ad me quoque destinauit. Referebant mihi quidam in oppido sacerdotes, quod in multorum presentia dixerit, tantam se omnis sapientie consecutum scientiam atque memoriam, ut si volumina Platonis & Aristotelis domus cum tota eorum philosophia in toto perisset ab hominum memoria, ipse suo ingenio velut Ezras aliter Hebraicam restituere cuncta cum praestantiore valeret elegantia. Postea me Neometi existente Herbipolim venit, eademque vanitate actus in plurimorum fertur dixisse presentia, quod Christi Saluatoris miracula non sint miranda, se quoque omnia facere posse quae Christus fecit quosque quae docun- que velit. In vltima quoque huius anni quadragesima venit Stauroncelum, & similitudinis stultitiae gloriosus de se pollicebatur ingentia, dicens se in Alchimia omnium quae fieri possunt quam esse perfectissimum, & scire atque posse quicquid homines optauerint. Vacabat interea meo in- nus docendi scholasticum in oppido memorato, ad quod Francisci ab Sickingen Balaui principis tui, hominis mysticarum rerum percipidi promotione fuit assumptus, qui mornefandissimo formationis genere cum pueris videlicet voluptari coepit, quo statim deducto in lucem fuga poenam declinauit paratam. Haec sunt quae mihi certissimo constant testimonio de homine illo, quem tanto venturum esse de desiderio praetolaris. Cum veniret ad te, non philosophum, sed hominem fatuum & nimia temeritate agitatam insecies. Vale mei memor cum oportunitate principali. Ex Herbipoli vicefima die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

XLIX.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI, ILLUSTRISSIMO QUAE
principi & domino, Domino Hermanno Coloniensis Ecclesiae Archiepiscopo, Angaria
Westphaliae, Duci, administratori Ecclesiae Paderbornensis, sacri imperii per
Italiam Archicamerario, Principi Electori, Ioan. Trite, abbas S.
Iacobi Herbipolensis felicitatem
optat.

REVERENDISIME Princeps, promiseram vltimis literis quas dedi ad R.P.T. in fine mensis Iunii, venturum me circiter ad festum sancti Michaelis archangelii, quod & felicissem quam libentissime, nisi pestis epidimiae interea nimium grassari coepisset in omnibus pene locis cisrhenaenis, per qua fueram descendurus, atque in hunc usque diem non cofaueat. Quapropter necessarium mihi fuit domi consistere, scienti quod praesentia cuiuscunque hominis per loca in quibus pestilentia viget, cunctis tolet esse principibus mense- anda. Metuens ergo ne hoc ipsum R.T. contingeret paternitati, cum pege in omnibus locis hodie circa partes Rheni hoc leuiat malum, necessaria consideratione aduersum meum in aliud differre tempus decreui, nisi tua Serenitas hoc meum institutum immutandum. Interea quae restant adicienda paratis pro eadem tua Serenitate, ut quam abunde perficiantur pro viribus curabo. Omnipotens Deus tuam paternitatem reuerentissimam diu conseruet incolumem, cui me quam humilissime facio commendatum. Ex Herbipoli, vicefima quarta die mensis Augusti. Anno Christianorum 1507.

L.

IOAN. TRITHE AB. MONASTERII DIVI IACOBI APOSTOLI
in suburbano Herbipolensi, Iodoco Beneficio Iuriscofultis perfructuissimo
salutem.

NUNCIATVM tibi credo Iodoco per communes amicos, Rogerium, Herbennum, & Kymolanum, & alios rerum mearum variatum iuxta Genesis statum, ut completeretur praedictio astrorum, si quid virium habere credenda sit, quam ante viginti annos Regis Philippi vaticinavit astronomus. Sz pius fateor & ipse interea communi naves immensissima calculatione figuras, sed diui Augustini consilio persuasus, risum computari vaticinia stellarum. Euenit mihi tandem quod videbantur polliceri, & data mihi occasio est, qua deinceps experientia faciat necessario cautiorem. Invidia aemulorum praesentia vaticinia locam, quam ne mathematici vacillaret praedictio nulli dubium demonum aliquid malignum suscitavit. Libenter enim, si Deus permittat, daemones vaticinis coeperunt humanis, per quae in erroris deo mentes capiant nimiam credulas vaticinibus. Praesulit aduersum me temeritas aemulorum daemonis haud dubium infigatione agunt, quae etsi praesignauerint astra futurum, hominum tamen libertate proeuenit arbitria. Nemo enim